

Elfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	- - - -	12 korona
Félévre	- - - -	6 korona
Negyedévre	- - - -	3 korona
Egy nap	- - - -	12 fillér.

Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Népesedési mozgalmunk.

Sokat tündöttem azon: mikép van az, hogy Ujvidék lakosságának száma nem emelkedik abban a mértékben, a mint azt szerencsés földrajzi helyzeténél, előnyös gazdasági pozíciójánál fogva remélni lehetne. Érthetetlennek tartottam, hogy még azt az országos átlagot, a melyet a 26 magyarországi törvényhatósági város szaporulatban felmutat, nem tudtuk megütni. Sokat tündöttem e kérdésen s kerestem okát annak, hogy miért emelkedett Ujvidék lakossága 1869-től 1900-ig csak 50.4 százalékkal, míg az országos átlag ugyennezen idő alatt 76.9%, volt?

Kutatásaim közepette épen kapóra kezembe akadt egy érdekes és értékes dolgozat. Előttöm fekszik dr. Demetrovics Vladimir polgármesteri jelentése az 1908. évről s igaz élvezettel gyönyörködöm abban a vasszorgalomban, a melylyel a polgármester a nagy anyagot összehordotta s abban a kiváló szakértelemben, a melylyel az értékes materiát feldolgozta.

A polgármesteri jelentés gyönyörűen megírt fejezetben foglalkozik a város népesedési mozgalmával. A hogyan ezt megírja, az nagyon szép, de a mit megír, annál szomorubb.

Ujvidéken 1908. évben 992 gyermek született, vagyis ezer polgári lakosra esik 34.44. Az országos statisztika erről az évről még nem készült el s így összehasonlításra nincs alkalom. De ha az 1901—1906. évek eredményében megnyilatkozó szabályszerűségekből szűr-

jük le az igazságot, bizony nagyon szomorú képet nyerünk.

Egy polgári lakosra esett

születés	Ujvidék	Magyarországon
1901-ben	32.19	38.4
1902-ben	33.02	39.2
1903-ban	31.22	37.1
1904-ben	33.44	37.4
1905-ben	32.02	35.8
1906-ban	34.73	36.3

Szembe ötlő, hogy a születések száma következetesen az országos átlagon alul marad. Ez azt jelenti, hogy évenként 150—180 gyermekkel kevesebb születik Ujvidéken, mint a mennyit az országos átlagos szaporulat felmutat. Negyven év alatt ez majd hatezret teszen ki! Ám ha a fenti számokat szemügyre vesszük, egy biztatót találunk bennük: mindinkább közeledünk az országos átlagszámhoz.

Sokkal szomorubb képet nyerünk, ha a halálesetek számát tesszük vizsgálatunk tárgyává.

Egy polgári lakosra esett halálozás

	Ujvidéken	Magyarországon
1901-ben	22.98	25.1
1902-ben	24.51	26.9
1903-ban	24.02	26.0
1904-ben	27.53	24.6
1905-ben	27.88	27.5
1906-ban	28.38	24.7

A halálozási százalékot lenyomni, kisebbé tenni egyik főtürekvése a modern államnak. Ujvidéken pedig évről-évre nő! Sőt 1904. óta meghaladja az országos átlagot, a mi annál szomorubb, mert a városok természeténél fogva a halálozási statisztika a városokban mindig kedvezőbb, mint az ország egyéb

részeiben. Még kedvezőtlenebb hatással vannak a fenti számok, ha meggondoljuk, hogy Európában csak két ország van, melyben a halálozások percentage-ter nagyobb számban fordulnak elő mint hazánkban: Oroszország és Spanyolország.

A polgármesteri jelentés igen részletesen és — a mit eléggé megdicsérni nem lehet — teljes őszinteséggel tárja fel a szomorú helyzetünket. Dr. Demetrovics Vladimir igen helyesen mutat rá nem egy helyen a kedvezőtlen helyzet okaira, ám hogy teljesen kielégítő képet nem nyújt, annak oka abban rejlik, hogy az összes szükséges adatokat közigazgatásunk mai szervezete mellett kikutatni nem lehetett.

A népesedési mozgalom főtünezője a népgazdasági viszonyai. Épen ezért szükséges volna kideríteni, hogy a születések és halálozások mily arányban szerepelnek a különböző gazdasági viszonyok között élő egyes osztályoknál. Nem lehet a statisztikai adatokból biztos következtetéseket vonni, ha a nép életviszonyait nem ismerjük. A lakás, a táplálkozás, a foglalkozás, a nevelés nagy szerepet játszanak az emberi test egészségének fentartásánál. De hol állnak ezek az adatok az ujvidéki polgármester rendelkezésére? Pedig ezeket az adatokat szükséges összegyűjteni, mert, a mikor egy teljesen komor helyzet szanalásán fáradozunk, mindent, de mindent — a mi a helyzetet létrehozta — fel kell kutatnunk.

Az elmúlt évben pl. 117 ember halt meg Ujvidéken tuberkulózisban. Hallatlanul nagy szám, a mely minden emberi

TÁRCA.

A halotthamvasztás.

— A Magyar Kaszinó felolvasó estélye. —

Életrevaló eszme volt a magyar Kaszinó vezetőségétől az ugynevezett esütörtöki esték meghonosítása. Helyes és célszerű mindenképp azért, mert a Kaszinót igaz céljának megvalósításához közelebb hozta, de megfelelő főleg azért, mert így mintegy összekötő szerv fog a magyar társadalomnak, sajnos annyira széttagolt részei között működhetni.

Ami ezeknek az estélyeknek érdekes jelleget kölcsönöz, az, hogy ezeket felolvasásokkal kapcsolták össze. Bár midőn először értesültünk a most buzgó vezetőség ezen tervéről, eleinte félve, sőt idegenkedve fogadtuk azt. Mert attól tartottunk, hogy ez a mi társadalmunk, jobban mondva társaságunk, melyet jól ismerünk, ebben a rendezésben csak egy újfajta kísérletet fog látni. Azt pedig jól tudjuk, hogy mennyire inklinálunk a kísérletekre.

Nem tudjuk, a rendezőség buzgóságának, vagy népszerűségének tulajdonítsuk-e: most, hogy ezek a „esütörtöki esték“ már fogytán vannak, örömmel állapíthatjuk meg, hogy be-

váltak. És nem tudjuk eléggé szívére kötni a Kaszinó elnökségének, hogy a jövő téli évadban feltétlenül folytassa azoknak a rendezését.

E sorok fölé annak a felolvasásnak címét irtuk, melyet a Kaszinó legutóbbi estélyén Kunwald Pál tartott. Kunwald felolvasását, melynek anyagát több e tárgyban már megtartott előadás nyomán adta elő, valamint a saját szemléleti tapasztalataiból merítette jó kedélyű humoros vonatkozásokkal élénkített bevezetéssel nyitotta meg, melylyel bizonyára megóvni óhajtott hallgatóit attól a borongós hangulattól, melyre oly könnyen hajlik az ember e tárgy hallatára. Célját Kunwald tökéletesen el is érte, aminthogy dicséretes a felolvasónak ama nyilvánvaló célzata is, hogy minden oly részlettől, amely borzalmas, amely undorító — s az ilyenek e thema keretében szinte felkínálják magukat a halás feldolgozásra — megkímélte hallgatóit.

Hogy most ezzel és épen ezzel a felolvasással itt a vonal alatt hosszasan foglalkozunk, illetőleg ismertettjük Kunwald Pál különben értékes felolvasását, annak csupán egy az oka. Az tudniillik, hogy ez az eszme, melynek szolgálatába Kunwald Pál felolvasásával lépett, előttünk is annyira kedves és annyira megfelel a mi, a

XX. század emberének gondolkodásának, hogy örülünk — egy kis aktualitás révén — e lapokban a halotthamvasztással foglalkozhatni. Munkánkat természetesen megkönnyítette a felolvasó, ki érdemes munkában egy kis dióhéjba szoritotta össze azt a hatalmas tömegű szellemi anyagot és adatot, mely eddig a halotthamvasztás kérdése felett megteremt.

A külföld a kremálás eszméje megvalósításában erősen megelőzött bennünket, de azért ott is nagy viszontagságok árán tudott csak teret hódítani magának ez az intézmény, melynek a legnagyobb ellensége, a legnehezebben leküzdhető akadálya: a szokás hatalma.

Nálunk ugyan már nagyon korán pendült meg a halotthamvasztás eszméje, már 1848-ban s azóta is épen a mi országunkban sok szó esett a kremálás bevezetéséről, 1906-ban meg is alakult az országos hamvasztó egyesület s mégis a magyarországi krematorium felállítása még mindig remény tárgya csak. Jellemző az ügy állására, hogy az említett egyesületnek még alapszabályait sem hagyta eddig jóvá a kormány.

A külföldön a hamvasztó egyesületek megalakulását nem gátolták meg az illetékes körök sehol és ezen egyesületének fáradozatlan munkája járult hozzá első sorban a

ény.
végrehajtató-
os végrehaj-
i ügyében a
jtási árverés
08. évi aug.
or. 60 fillér
llapított, va-
r és a még
se végett, az
s a 146. §-a
nyiszék, mint
ó a temerini
r szám alatt
ával) tulajdo-
hrs. jószág-
József javára
fentartásával
ott kikiáltási
határidőül
nak d. u. 3
üzetik ki.
irt ingatlanok
fognak.
ők tartoznak
az 69 k. 60
LX. t.-c. 42.
ott és az 1881
3. szám alatt
et 8. §-ban
an a kikül-
z 1881. évi
a bánat-
helyezéséről
yt átszolgál-
ó 27-én.
Molnár,
nyiszéki bíró.
fűrdő-
ségek-
atik.
háztulaj-
NIKOLA,
a.
ÖVETEK
i időnyro.
y 7 korona
y 10 korona
y 12 korona
y 15 korona
y 17 korona
y 18 korona
y 20 korona
20 K.-ért,
nt, selyem-
nt megbi-
postógár
ünn.
s élvez, ha
imhof cég-
jelentke-
ási válas-
s, meg a
iss árban.

A nőkelmeujdonságok vezető színei az 1909-iki tavaszi idényre: adriatique, amethyste, aubergine, miele, cacao, bleu de vichy, taupe stb. a melyek minden elképzelhető árnyalatban és szövetminőségben állandóan raktáron vannak.

KRON KÁROLY FIA, Ujvidéken.

szívet rezgésbe kell, hogy hozzon. Honnét e félelmetes szám? Öröklött baj? Vagy talán egészségtelen lakás, táplálkozás, foglalkozás következménye? Ki tudná megmondani?! Pedig az okot ki kell fürkészni, hogy e szörnyű baj rohamos elterjedésének elejét vegyük.

Nincs becsebb előttünk, mint az emberi élet. A ki ennek a fentartására, megmentésére gondot fordít, elismerést érdemel a részünkről. S dr. Demetrovics Vladimir ezt teszi: dícséret és köszönet neki a nehéz, de gyönyörű munkáért!

Polgármesteri jelentés.

Dr. Demetrovics Vladimir polgármester a legutóbbi közgyűlésen következőkben számolt be a közigazgatás f. január és február havi menetéről:

A közigazgatás menete rendes volt. Jan. és feb. hóban tartott tanácsülés 23, árvautlás 8, járvány bizottsági ülés 2, kövezési vízvezeték, csatornázási és közvilágítási ülés 1, gazdasági bizottsági ülés 1, nyugdíjválasztmányi ülés 1, szünügyi bizottsági ülés 1, egészségügyi bizottsági ülés 2, előkészítő tanácsülés 1, közigazgatási bizottsági ülés 2.

III. M. e. dec. hóban a közegészségi állapot kedvezőbb volt, mint a megelőző hónapokban, mert a vörheny és diphteria megbetegedések és halálazások száma apadt. A városi főorvosi hivatalnál a következő ragályos betegségek lettek bejelentve: vörheny 25, diphteria 12, hasi hagymáz 5, hökhurut 2 és kanyaró 1 esetben. December hóban elhalt összesen 39 egyén, ezek közül tüdőgümőkórban 7, vörhenyben 2, diphteriában 11, hasi hagymázban 1 esetben. Hét éven alóli, orvosi segélyben nem részesült gyermek elhalt 2. Halva született 1 izr. szülőktől. Vallásfelekezeti szerint volt az elhaltak közül r. kat. 14, g. kel. 14, ág. ev. 6, ref. 4. A városi kórház-

hamvasztás gyakorlatának megvalósításához. Azért jó és a hasznos cselekedetet végez a hamvasztás eszméjének minden barátja, aki a hamvasztó egyesületet az abba való belépése által erkölcsileg és csekély tagsági díjjal való hozzájárulása által anyagilag támogatja.

A külföld minden művelt állama felismerte a kremáció kérdésének kiváló fontosságát és lehetővé is tette ma már a hamvasztás fakultatív igénybe vételét. Leszámítva Ausztriát, mi vagyunk e téren a civilizált nemzetek sorában az utolsók, amennyiben a nyugati kulturálmok mindegyikében behozták már a fakultatív halotthamvasztást s utánunk csak a Balkán-államok azok, amelyekben ez még nincs megengedve.

A halott hamvasztás szabályozása mindenütt, ahol törvényes intézkedések erre nézve nem voltak, kiterjedt a hamvasztandó, vagy a hozzátartozók ez iránt való akarathyilvánításának igazolására, a beható halott kémlésre, boncolásra stb. Az intézkedések részleteikben sokfélék. Sok helyt megkövetelik a kezelő orvos által a betegség lefolyásáról s a bekövetkezett halál okáról kiállítandó bizonylatot, sok helyt feltétlenül, másutt feltételesen megkövetelik a hulla felboncolását.

A korlátozások olyanok lehetnek, melyek

ban m. é. november végén 97 beteg maradt ápolás alatt. Dec. hó folyamán felvétellett 118 és így dec. hóban összesen 215 beteg lett gyógykezelve. Ezekből mint egészséges elbocsátott 90, javultan 21, gyógyulatlan 5 és meghalt 7. December végén maradt tehát a városi kórházban 92 beteg és pedig 61 férfi és 31 nő.

F. január hóban a közegészségi állapot kedvezőbb volt mint a megelőző dec. hóban, mert a vörhenyben való megbetegedések száma apadt. A városi főorvosi hivatalnál a következő ragályos betegségek lettek bejelentve: vörheny 11, diphteria 10, hasi hagymáz 3 és kanyaró 3 esetben. Január hóban elhalt összesen 44 egyén. Ezek közül tüdőgümőkórban 7, diphteriában 2, vörhenyben 1. Halva született 3 rom. kat., 3 görög keleti és egy ref. szülőktől. Vallásfelekezeti szerint volt az elhaltak közül g. kel. 25, r. kat. 8, ág. ev. 6, izr. 3, 4 ref. 1 és g. kat. 1. A városi kórházban m. é. dec. végén 92 beteg maradt ápolás alatt. F. január hó folyamán felvétellett 125 és így január hóban összesen 217 beteg lett gyógykezelve. Ezekből mint egészséges elbocsátott 76, javultan 12, gyógyulatlan 7 és meghalt 6. Január végén maradt tehát a városi kórházban ápolás alatt 116 és pedig 84 férfi és 32 nő.

IV. A lefolyt január és február hóban kiadatott iparigazolvány 33, iparendély 5, munkakönyv 15, zeneengedély 211, marhalevel 3081, szállásutalvány 4, előfogat 3, külhoni utlevél 113, cselédkönyv 23, igazolási jegy 14, kereskedelmi tanoncszerződés kötött 9, toloncoltatott 60 és továbbítattott 65 egyén.

V. Január és február hóban a városi közvágóhídon levágatott 376 nagy szarvasmarha, 817 borjú és 1033 sertés, összesen 2226 darab. Ezek közül a közfogyasztástól elvonatott öt sertés.

VI. Örömmel jelenthetem, hogy a járvány bizottság f. február 13-án tartott ülésében a vörheny járvány megszüntét kimondotta s a

kizárják a büntügyi szempontok védelmére gyakran hangoztatott azon aggályt, hogy a kremálással elenyésznek a bűnyomok.

A tudományos kísérletek beigazolták, hogy ezek az ellenvetések nem állhatnak meg, de különben is, ezenfelül a tapasztalat szerint kb. 800,000 halálesetre esik egy exhumálás és mindenesetre a kezelő orvosnak a betegség lefolyását leíró és a halál okát megállapító bizonyítványa s gyanu esetén a hulla orvosrendőri felboncolása alkalmasabb a bűntény megállapítására, mint az esetleges, többnyire véletlen folytán szükségesnek mutakozó bíróság elrendelt exhumálás után végzett boncolás.

Ami az önrendelkezési jog s a temetkezési végakarati tekintetében felhozott ellenvetéseket illeti, azok teljesen akadémikus jellegűek.

Ép úgy, mint ahogy minden igazán szabad jogállamban kell, hogy meglegyen a vallás ügyében a vallás követelte szempontoknak teljes respektusa, a temetkezés kérdésében is, épp úgy meg kell lennie a temetkezési mód választása tekintetében is a feltétlen szabadságnak. És hogy az állam a test felett való rendelkezés jogát elismeri, bizonyítja az a tény, hogy oly államok, melyekben a halott-

járvány bizottság ismét egészségügyi bizottsággá alakult át.

A múlt évben munkába vett *műszaki* alkotások előbbre vitelét az ideai szokatlanul tartós tél késleltette, úgy, hogy a januári közgyűlés óta nagyobb eredményeket elérni nem lehetett. Miúgyamelllett be számolhatok arról, hogy két mély kut építése befejezést nyert, úgy, hogy a vízellátási viszonyok ezzel is javultak. Az általános vízellátás érdekében elrendelt próbakut munkája nem szünetelt és most a kedvező időjárás beálltával a kutlékészítés már csak néhány hét kérdése.

A rendszeres város fejlődési terv alapját képező új város felmérés munkálatait a megbízott mérnök már a múlt hónapban megkezdte.

A villamos közúti vasut közigazgatási bejárása múlt hónap 11-én megtartott.

Dr. Zielinszki Szilárd műegyetemi tanár az állandó hid általános tervezetét f. január 20-án elkészítvén, annak alapján kértük a hid közigazgatási bejárását s ez már a mai napra ki is tüzetett és meg is tartott. Hogy ezen ügy ily rohamos lépésekkel halad megvalósulásához, az első sorban és különösen méltóságos Dr. Balla Aladár ur, Ujvidék szab. kir. város főispánjának és méltóságos gróf Teleki Arvéd urnak, városunk országgyűlési képviselőjének köszönhető.

A *hidszanc* megváltásának kérdése pedig a holnapi napon lesz tárgyalva.

A kérdések állásának ez ismertetéséből megállapítható, hogy a kemény tél ugyan visszavetett egyes intézményeket néhány héttel, de a napirenden levő kérdések előkészítése nem szünetelt.

A *közkórház-limán* csatornázás tervezetét a közegészségügyi mérnöki osztály felülbíralta, a kivételre alkalmasnak találta és megerősítette a városi mérnöki hivatal véleményét, mely szerint az az általános csatornázási hálózatba bekapcsolható lesz. Ennélfogva a munkálatok megkezdését a tanács el is rendelte.

kremálás megengedve nincsen, lehetővé teszik, hogy az elhunyt hozzátartozói a holttestet külföldi krematoriumba szállítsák.

Nem állhat meg az az ellenvetés sem, hogy a hamvasztás sérti a kegyeletet. Épen a kegyelet és esztetikai érzés kelt bennünk iszonyatot arra a gondolatra, hogy milyen sor vár holtainkra. Az ezen gondolat köré csoportosítható argumentumok volnának ugyan a legmeggyőzőbbek a kremáció eszméje érdekében, de mégis helyesebbnek tartom, ha a sötét sir lakóinak metamorfózisát a sötétségbe borítva hagyom és nem hozok fel eltemetett borzalmakat érdekeink körébe.

Sokan tudják, mint teljesedik odalenn a hátramaradottak jámbor kívánsága: „béke hamvaidra“. Ne essék hát erről szó. De hogy halottaink a sírhelytáblák kiürítésével örök nyugalomukban megbolygattatnak, nem kegyeletsértő-e?

A halotthamvasztás épen a kegyelet szempontjából szinte ideálisnak, poétikusan szépnek mondható. És e helyen rátér a felolvasó a kremálás aktusának leírására, valamint a krematoriumok berendezésének ecsetelésére. E tekintetben sok tévhit van elterjedve, melyeket ki kell küszöbölni az emberek fantáziájából.

Már a krematorium külseje az ünnepe-

Végül még megemlítem, hogy az új közke-
szék felépítéséhez szükséges területek kártalaní-
tási ára a kir. bíróság által véglegesen és jog-
erősen megállapítottán, ezen kártalanítások
fejében a vár. tanács f. március 8-án tartott
ülésében az illető telekkönyvi tulajdonosoknak
44530 kor. és az 1908. 1-től járó 5% kama-
tokat kiutalványozott.

HIREK.

Kinevezés. A még legutóbb tartott rendes
városi közgyűlésen Balla Aladár főispán
Belohorszky Adolf dr. közigazgatási gyakor-
nokot, városi tisztviselői karunknak ezt a buzgó
és ambiciózus tagját, tb. aljegyzővé nevezte ki.

Ritka nemeskeblűség. Marodics Akszontye
1000 koronát adományozott az ujvidéki önk.
tűzoltó-egylet Segélyalapjának, még pedig
szerencsétlenül vált tűzoltók segélyezése cél-
jaira. A nagylelkű adakozót e nemesszívű
elhatározásra önk. tűzoltóinknak a Sittó-féle
tűz oltásakor kifejtett fáradságteljes és si-
keres működése indította, mert a közvetlen
szomszéd ház II. emeletén lakva, a lángok
az ő ablakait is már fenyegették, de indította
mindenek fölött nemes szíve, nemes gondol-
kozás, mely a legbensőbb, legmelegebb elis-
merésre méltó, annál inkább, minél ritkább
a mai anyagi korban az igazán ideális érzü-
let és felfogás, a közjót célzó és a humaniz-
mus szolgálatában kifejtett törekvések, mun-
kásság méltatása. A nemesszívű adakozó,
aki csak néhány éve él Ujvidéken, koráb-
ban pedig mint neves akadémiai festő
működött s Kovilon élt hosszabb ideig, nemes-
lelkű tettével a nevét közismertté, maradandó
emléküvé tette. A tűzoltó egylet parancsnok-
sága egyelőre ez uton mond őszinte szívből
fakadó forró hálás körzönetet.

lyesség bélyegét viseli magán. Rendesen görög
stylusban épített templom benyomását kelti.
Előtte és mögötte dísznövényekkel beültetett
kert terül el.

A ravatalozó csarnok délszaki növények-
kel feldíszített helyiség, amelyben a koporsót
kafafalkokra helyezik. A gyászszertartás rend-
kívüli méltóságos és megható. Az egy-
szerűségében magasztos csarnokban megszól-
lalnak az orgona mélabus hangjai s a gyász-
beszéd után nesztelenül stüljedni kezd a kop-
orsó, mely innen, elborítva a kegyelet virág-
szálaival, a kemence helyiségébe kerül.

Nagyon téves az a hit, hogy a halott
testét tűzzel égetik el. A kemencében, melybe
a holttestet egy gépezet betolja, izzó levegő
van, melyet 1000° Celsiusra hevítettek. Ebben
az elképzelhetetlen hőben minden, ami organi-
kus nyomban, megsemmisül s mintegy félóra
leforgása alatt csupán a csontok hamva van
már meg, mely a hamugyűjtőben gyülemlik
össze. Az a processzus, mely a kemencében
végbemegy, nem egyéb, mint a természet
bomlasztó procedurájának meggyorsított lefo-
lyása.

Hol van hát a kegyeletlenség ebben az
ideálisan tiszta aktusban, hol van az örök
béke megzavarásának veszélye, mikor meg
van adva a lehetőség arra, hogy halottunk

Magyar színészet. Kövessy Albert pécsi
szinigazgató, akinek az ujvidéki színügyi bi-
zottság javaslatára a közgyűlés ez idénre ját-
szási engedélyt adott, április 10-én érkezik
társulatával Ujvidékre, ahol 11-én, husvét-
vasárnapján kezdi meg előadásainak sorozatát.

A Duna híd. A hosszú tél folyamán Ujvi-
dék és Szerémség közt megszüntetett, vagy
legalább nagyban megszehezített forgalom és
közlekedés e hó 20-tól kezdve, amikor a
fahidat beállították, ismét megnyitott. Reméljük,
hogy nem sokára már a dunai állandó híd
közvetíti a szomszéd megye és vidéke közti
forgalmunkat.

Kinevezés. A vallás-és közoktatásügyi
miniszter Császár Gyula pécsi áll. főreális-
kolai h. tanárt az ujvidéki kir. kath. magyar
főgimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

Kasználó csütörtöki esték. A magyar kas-
zinó tagjait, mint a kaszinó esték iránt érdek-
lőket értesítjük, hogy a felolvasások s ezzel
kapcsolatos estélyek f. március 25-én befe-
jeződnek. Az április 1-ére jelzett estély, a
nagyhét közeléig való tekintettel, elmarad
és így a március 25-iki estély egyuttal évad-
záró jellegű lesz. -- A március 25-iki ünne-
pnapra eső estély megnyitója Dr. Szabó Lajos
főgim. tanár felolvasása: „Fenséges a
művészetben“.

**Művészestély az Erzsébet szálloda
éttermében.** Ma vasárnap tart a híres francia
bűvész Mr. S. Vince és a spanyol gondolat-
olvasnó Miss Apastella egy igen érdekes bucsu-
estélyt, amelyen alkalma lesz a n. é. közön-
ségnek egy pár óráig kedélyesen szórakozni.
Beléptidij nincsen, kezdete este 8 órakor.

Felozlott közös konyha. Az ujvidéki
közös konyha körülbelül 2 évi fenállása után
felozlott s összes felszereléseit e hó 22-én
tartandó önkéntes árverésen eladja.

hamvait akár a föld alatt, akár a föld felett
őrizhessük meg, szentélyt emelhessünk szá-
mára a templomban vagy akár otthonunkban
is. Hol van hát a vallástalanság, amikor ha-
lottunkat felekezeti szimbolumok védelme
alatt hamvaszthatjuk el.

Utolsó helyen említem, bár nem utolsó
jelentőségű, a halotthamvasztás szerepét a köz-
gazdaságban. Ismeretes dolog, hogy a lakos-
ság gyarapodása, a városok gyors fejlődése, a
telekárak emelkedése mily gondot okoz különö-
sen a nagyvárosokban s mily anyagi áldozatot
követel a meglevő temető kiterjesztése és új
megfelelő temetőterületek megszerzése. Elte-
kintve attól, hogy a temetők a már mondott
okoknál fogva mindinkább kiszorulnak a vá-
rosok közeléből s hogy ezzel a temetkezések
is megdrágulnak, nagy fontossággal bír e kér-
dés ugy városfejlesztési, mint közgazdasági
szempontból is.

A statisztika adataival felolvasó nem igen
fárasztotta közönségét, de most számok be-
széltek arról, hogy mily horribilis az az összeg,
melyet a temetőterületek lekötnek, a városok
és államok vagyonából.

Evvel szemben a krematorium és az urna-
kert helye, távolsága a lakott helyektől nem
kell, hogy korlátozva legyen. Az urnatemető
területe a sírhely és az urna kiterjedéseinek

Megszöktetett gyermekek. Egészen mo-
dern jelenet játszódtott le szerdán reggel a II.
Rákóczi Ferenc utcában. Kemény Soma dr.,
ki már néhány hónapja elváltan él a fele-
ségétől, szerdán reggel a cseléddel a Rá-
kóczi utcai izraelita népiskolába küldte két
leánygyermekét, míg kis fia a gimnáziumba
ment. Délben várja haza gyermekeit, de sem
a fiu, sem a leányok nem jelentkeztek. Ke-
mény dr. elküldte a cselédet az iskolába,
ahol azt a felvilágosítást kapta, hogy a gyer-
mekek már az előadásokon nem vettek részt.
A megejtett nyomozás után kintunt, hogy a
gyermekek — kinek felvilágosítására, még
nem tudni — iskola helyett a Rákóczi utcai
gyógyszertárig mentek el, ahol már egy kocsi
várakozott rájuk. Ebbe egy idősebb ur —
valószínűleg Kemény dr. apósa — kíséretében
beszálltak és a vasuti állomásra hajtottak ki.
A gyermekek édes anyjukhoz Eszékre utaztak,
aki ezt az utat választotta, hogy gyermekeit
maga mellett felnevelhesse.

Az ujvidéki pincérek f. hó 4-kén rende-
zett muulatságuk tiszta jövedelméből az uj-
vidéki gyermekbarátok egyesületének 142 k.
és 28 fillért juttattak, amely nemeslelkű cse-
lekedetért nevezett egylet ezennel hálás kö-
szönetét kifejezi.

Öngyilkosság. Schwarz Dávidné Hirsch
Hermina, cimfestő neje még kedden délután
marólugot ivott és az ettől szenvedett belső
sérülések következtében másnap meghalt.
Csodálatosképen sem az öngyilkos hozzátar-
tozói, sem a kezelő orvosai az esetről nem
értesítették a hatóságot, úgy hogy az csak
péntek délután, közvetlenül a temetés előtt
értesült a városban elterjedt mende-mondák
alapján a történetéről. A megejtett nyomozás
ugyan kétségtelenül megállapította az öngyil-
kosságot, de a szerencsétlen öngyilkos hullája,

arányában 15-szörte kisebb, a mely körülmény
lehetővé teszi, hogy a forgalomból elvont
óriási, számtalan milliókra menő összegek
visszaadassanak a közvagyonnak.

A krematoriumnak hamvasztási statisztika-
kája mutatja, hogy a külföldön a krematoriu-
mok és a kremálások száma rohamosan emel-
kedik. Ez a haladás bizalommal tölthet el
bennünket, hogy a felvilágosítás határainkon
innen is diadalra fogja vinni a halottham-
vasztás eszméjét.

Ez rövid tartalma Kunwald Pál valóban
meggyőző felolvasásának, melyet nagyszámu
és distingvált auditorium hallgatott. Az a nagy
taps, melylyel a hálás közönség jutalmazta a
felolvasót, mérője annak, hogy a mi publi-
kumunk fel tud emelkedni a haladás eszmé-
nek a magaslatára. De ez viszont kötelezett-
séget ró reá: azt, hogy a haladást minden
erejével istápolja.

Ime, mi a „Határőr“ kész örömet karol-
juk fel a halotthamvasztás instituciójának
gondolatát, amit már avval is bizonyítani ki-
vántunk, hogy a csütörtöki felolvasás nyomá-
ban megnyitottuk hasábjainkat az eszme szol-
gálatára.

Kivánjuk és velünk számosan az eszme
gyors és teljes győzelmét.

BOGDÁNY és **TÁRSA**
UJVIDÉK,
Tökölly Imre-utca 11. sz.

Központi fűtés, szellőztetés, vízve-
zeték, csatornázás és világítás
berendező vállalat. Telefon 219.

Főtelep: Budapest, VI., Dálnok-utca 12. Telefon (Interurban) 988.

miután az izr. vallás, melyhez az elhunyt tartozott, péntek délután 5 óra után és szombati napon az eltemetést tiltja, 4 napig fekszik temetetlenül az izraelita temető hullaházában, hová a hatóság szállította.

Tűzoltók közgyűlése. Az önkéntes tűzoltó-egylet XXXVI évi rendes közgyűlését jövő vasárnap, márc. 28-án d. u. 3 órakor tartja az egylet helyiségében.

Anyakönyvi hírl. Az újvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 12-19-ig bejelentett születések 24, még pedig 10 fiu, 14 leány; meghalt 26.

Az újvidéki pincérkar által f. hó 4-én felerészben az aradi vesztőhely megváltására, felerészben a helybeli „Gyermekbarátok” egylete javára rendezett zártkörű táncvigalmon felülfizettek: Ottó Mihály 50 kor., Zurkovits György 30 kor. 60 fill., Törley pezsgőgyár, Scheinberger Károly, Mayer József, Brücker Károly, Váradi Lajos 20-20 kor., Dr. Balla Aladár főispán, Haggemacher sörgyár, Résvény serfőzde, Fuchs György, Hubert pezsgőbörgyár vezérképviselőse, Stolz Károly, Idei Illés, Kopolovits József, Weisz Sándor, Massong Péter, Illés Antal, Dr. Demetrovits Vladimir polgármester, Dreher serfőzde, Récei Gusztáv, Rác Gábor 10-10 kor., Weber Imre 6 kor., Adler Géza 5 kor. 60 fill., Rausburg borkereskedő, Weiser Benő, Pártos, Herzeg, Lemerő és Laban, Krausz Muki (Zombor), Kovács Nándor (Zimony), Scheischeg I. (Mitrovica), Flögel János, Az öreg Benedek fia, N. A., Török Arnold, Berényi József, Petkovits Illés, Spiller János, Litmann Pál, Bauer József, Munkás Egylet, Beck szikvizgyáros 5-5 kor., Theobald Károly 4 kor., Dr. Ribiczey, Gábor Zsigmond, Wagner Testvérek 3 kor. 80 fill., Rosenberg Hermann 3 kor. 20., Mattoni Henrik, Koszovác Szvetozár, özv. Fleischmanné, Szentiványi Lipót, Szaybald Ignác, Schaller György, Siller család, Hujber József, Kohn Sándor, Kuhnwald, Brodi 3-3 kor., Dr. Stratimirovits, Engelhardt, Marer József, Weisz Náthán 2 kor. 60 fill., Korponay, Baráth Károly, Ligeti főellenőr 2 kor. 40 fill., Winkle sörgyáros, Ofner Mór, Valek János (Vinkovec), Friskits János, Bubany M., Belezsanczky Jecó, Zsivkov Nikola, Ferro István, Gergen Gáspár, Fejes Márton, Stehrangberg kir. ellenőr, N. N. 2-2 k., Dr. Königstättler Ottó, N. N. 1 k. 80 f., Szencz György 1 kor. 60 fill., Friskitsné 1 kor. 40 fill., Kittka 1 kor. 20 fill., Maurics József, Schönfeld, Franczki, Milla Ferenc, N. N. 1-1 kor., Rákics, Kovács S., Simon Nándor, Sutyi M. János, Weinfeld, Komlós, N. N., N. N. 80-80 fill., Koch János 60 fill., mely jótékony és hazafias adományokért halás köszönetét tolmácsolja a rendezőség.

Halálozás. Pinterovits Jenő petróci közs. jegyző. a B. B. vármegye jegyzői és gazdasági egyleteinek jegyzője, e hó 17-én életének 44. évében hosszas szenvedés után meghalt. Korai halálát nagyszámu rokonsága és ismerősei gyászolják. Temetése a község lakosságának és a vm. jegyzői karnak élénk részvétele mellett e hó 19-én ment végbe.

Az állatorvosok új hatásköre. A földmívelésügyi miniszter utasította a törvényhatóságokat, hogy az állatorvosokat a jövőben minden közgyűlésre meghívják, hogy ott az állategészségügyre vonatkozó jelentésüket megtegyék.

Uj honpolgár. A Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye hivatalos lapjának 1909. február 11-iki számában megjelent közlemény szerint Hofherr Albert gépgyáros, a Hofherr és Schrantz kispósti gazdasági gépgyár és vasöntőde beltagja, a honosítottokról az 1909. évben a vár-

megye alispánja által vezetett névjegyzékbe 1909. évi február hó 3-ától kezdve felvétellett.

Sok urí embernek föltűnik, hogy az Andrényi pezsgőnek nem sárga, hanem ugynevezett „champagne”-i színe van. A szép világos szín annak bizonyítéka, hogy az Andrényi pezsgőhöz csak fürtönként megválogatott tiszta hegyi fajborokat használnak. Ez a körülmény adja meg az Andrényi pezsgőnek a kellemes, zamatos ízt, remek illatot.

Automobil a hadseregben. A közös hadügyminiszter azoknak a tartalékos tiszteknek és hadapródoknak, akik az automobil kezelésében jártasok, tudtul adta, hogy a rendes fegyvergyakorlatok helyett 4 hétre az automobil-osztályhoz vonulhatnak be. Jelentkezni lehet e célból az illetékes hadtestparancsnoknál f. március 30-ig.

Uj hetilap a megyében. „Hódság és Vidéke” címén Pfiszter József szerkesztésében társadalmi, közgazdasági és szépirodalmi hetilap indult meg Hódságon e hó 14-vel.

Gombos-palánkai vasut. A kereskedelemügyi miniszter rendelete szerint a Szabadka-gombos-palánkai h. é. vasut Szabadka-gombosi vonalrészén a vasuti fuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény hatályba lépett.

A Bács-Bodrog megyei irodalmi társaság e hó 28-án Zomborban, a városháza tanácstermében rendes közgyűlést tart.

Szabadságünnepély Kátyon. A királyi áll. iskola tantestülete igen sikerült iskolai ünnepet rendezett március idusán. Az iskola növendékei közül tizenkilenc fiu s leány nagy sikerrel s hatással adta elő az iskola tanítójának: Hoffmann Ferencnek „Szabadságünnep-lőknek” című alkalmi szindarabját, amelyben az idegenajku tanulók, szerepeikhez híven versenyeztek egymással a magyar haza szeretetében. A hallgatóság, mely zsufolásig megtöltötte az iskola nagy tantermét, nagy lelki élvezettel halgatta a kis szereplőket s elismeréssel adózott ugy az ő, mint tanítóik fáradozásának. Miután Steiger Gusztáv ig. tanító lelkes beszéddel buzdította a tanulókat a haza s a *hazai nyelv* szeretetére, a tanulók elénekelték a Szózatot.

Vörös, fagyos, felrepedt, érdes, durva, rancos kezek 3 nap alatt ragyogó fehérré és bársony simává lesznek a Kerpel-kézfinomító használata által. Nem zsiros és nem ragad, tehát nappal is használható. Gyors és biztos hatásáról és kellemes használatáról hazánk legkiválóbb színésznői nyilatkoztak, köztük: Kürty Klára, Petráss Sári, Márkusné, Szoyer Ilona, Sz. Varsányi Irén, Góthné Kertész Ella, Öt-

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól mententi és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Aggódó szülők ezrei nézték elragadtatva gyer-

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

mekük egészségének rohamos javítását. Mert akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja,

SCOTT-féle Emulsiót

szívesen fogadja és könnyen emészti meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

3-4 Kapható minden gyógytárban

vös Gitta, P. Gazi Mariska, stb. stb. Egy üveg ára 90 fillér, 4 üveget bérmentve küld Kerpel-gyógytár Budapest V. Lipót körút 28. *Kerpel* bőrfinomító mosdószappan 3 darab 1 korona 30 fillér. Újvidéken kapható: Vuits János gyógyszerésznél és Klein Oszkár droguistánál.

A fűző. Kisebb társaságban egy orvos és egy feminista vitatkoztak a fűzőről. Természetesen tudományos szempontból. Nem tudtak megegyezni s már-már abbahagyták a vitát, mikor megszólal egy fiatal menyecske: Ha a nő nem visel fűzőt, hamarabb jelentkezik a golya, ha meg visel, hamarabb jelentkezik a férfi.

A gombos-erdődi kompközlekedés, mely a hosszú tél miatt körülbelül 3½ hónapig szünetelt, e héten ugy a személy- mint áruforgalomra nézve ismét megnyílt.

A leánykori név. Érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott a napokban a Kuria. Kimondotta, hogy a férjes nő leánykori nevének nem nyithat üzletet, illetve az ilyen kereskedelmi céget a törvényszéken nem lehet bejegyezni.

Tolvaj földbirtokos. A csendőrség eljárását indított Csávolyon Treisz Ferenc földbirtokos ellen, aki a kalocsai uradalom erdejéből 500 kor. értékű fát lopott. Brinza erdőör meglepte Treiszt, mikor ez két fuvaros kocsiján elszállítani akarta a fát. Treisz azzal védekezik, hogy az erdőör neki tartozik s nem akart fizetni, ezért viszi a fát. A csendőrség kinyomozta, hogy az erdőből már évek óta lopják a fát.

„Hermes” Kereskedelmi Tudakozóda Újvidék, II. Rákóczi Ferenc-utca 39. Délmagyarország legmegbízhatóbb hiteltudósító irodája. *Tulajdonos: Böhm Ármán.*

Diana sósborszesz mint háziszer kapható az egész országban. Köztudomásu, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes üzletekben fejedőrszülésre és borotválkozás után arcfehérítésre az urak használják. A fájdalmakat azonnal csillapítja. Maszirozásra általánosan minden hámban csakis *Diana sósborszeszt* szólnak. Egy üveg 40 fillér.

Legfinomabb csemege-különlegességek, folytonos újdonságok *Wagner* testvéreknél Újvidéken.

Nyílt-tér.

Igy, apuska — és most megkezdődhetik!

Nem nagyon melegen, nem nagyon hidegen felöltözve, egy Fay-féle valódi szodeni ásványpasztilla a szájban és egy teucal a zsebben — most már derekasan fújhat a márciusi szél, nem árt neked! Hja, ha nem volna Fay-féle valódi szodeniink! Készletünk különben fogytán van és ha akarsz, hozz magaddal a gyógyszerházból vagy a drogériából néhány skatulyával. Hiszen egy skatulya ára csak 1 kor. 25 fillér. de vigyázz, hogy utánzatot ne adjanak.

Vezérképvislet: Ausztria-Magyarországra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.

Laptulajdonos: Balla Árpád.

Igazgató: Zanbauer Ágoston.

Hirdetések.

Egy esetleg 2 szépen butorozott szoba azonnal kiadó. **Gyakornok felvétetik.** Kenyér-utca 36.

Alapított 1872.

Alapított 1872.

UJVIDÉKI ÖNKÉNTES POLG. TŰZOLTÓ-EGYESÜLET.

Meghívás

az 1909. március 28-án, vasárnap 1/2 3 órákor

az egyleti helyiségben tartandó

XXXVI. évi rendes közgyűlésre.

Ujvidék, 1909. évi március hó 20-án.

Az elnökség.

TÁRGYSOROZAT:

1. Évi jelentés.
2. A számvizsgáló vál. jelentése.
3. Esetl. indítványok.
4. Két tag választása a jegyzőkönyv hi-teljesítésre.

IRODAI GYAKORNOK

f. é. április 1-ei belépésre kerestetik. Magyar és német nyelvű ajánlatok:

„HERMES”

KERESKEDELMI TUDAKOZÓDA-hoz

Ujvidék, II. Rákóczi Ferenc-ut 39.

intézendők.

Hirdetmény.

Alulírott Dr. Várnay Ernő kir. közjegyző közbenjöttömmel megtartandó nyilvános árverésen 1909. március 23-án délután 3 órákor a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladom Klein Izidor kemecsei lakos terhére a Kovács Bálint ujvidéki kereskedő Ujvidék, Rákóczi Ferenc-ut 57. sz. a. raktárában levő 1 waggon vető és takarmány burgonyát.

Kelt Ujvidéken, 1909. március 20.

Dr. VÁRNAY ERNŐ,
kir. közjegyző

KIADÓ.

II. Rákóczi-utca 15. sz ház I. emeletén egy szép utcai lakás f. május 1-től kiadó.

Bővebbet nyujt Osabay Henrik a házban, vagy Kron Károly az ujvidéki Népbankban.

Allandó ügynökök

kerestetnek sorsjegyeknek törvényesen engedélyezett részletfizetésre leendő eladására, magas jutalék, esetleg fix fizetés mellett.

DÉLMAGYARORSZÁGI VÁLTÓÜZLET
résztvénytársaság, SZABADKA.

17249. tkvi. 1908 szám.

Árverési hirdetmény.

A titeli kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Bröder Gyula ujvidéki lakos végrehajtónak Tyuresity Ignácné sz. Bogdanov Perszida sajkásgyörgyei lakos végrehajtást szenvedett ellen 450 korona tőke és jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében az ujvidéki királyi törőényszék s a titeli kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság területén a sajkásgyörgyei 171. sz. betétben özv. Tyuresity Ignácné sz. Bogdanov Perszida nevével felvett A I 1-2 sorsz. 756. 757 hrsz. 121 ö. i sz. ház 381 négyszögöl udvarral 456 négyszögöl kert a beltelekben 668 korona becsáron nyilvános árverés utján el fog adatni.

Határnapul 1909. május hó 18-ik napjának d. e. 9 órája Sajaksgyörgye községhez-hoz kitűzetik oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon becsáron alul is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, a melynek 10%-át venni szándékozik készpénzben, vagy

az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. é. 3333. számú I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-ának értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

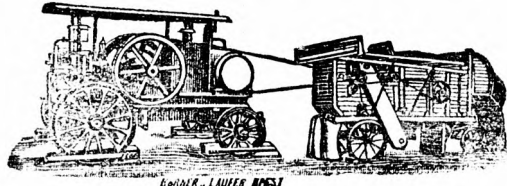
A kir. kincstár, valamint az 1889. XXX. tc. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. évi XXIII. t.-c. alapján alakult központi hitelszövetkezet bánatpénzt letenni nem kötelesek.

A fenti ingatlanok a kikiáltási ár két-harmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak. Kelt Titelen a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1908. nov. 23-ik napján.

Dr. Petrovits,
kir. járásbíró.

Arverési hirdetmény.

Az »Ujvidéki közös konyha« kimondván a feloszlást, összes felszereléseit folyó hó 22-én, hétfőn délután 4 1/2 órákor saját helyiségeiben Jökölyi Imre-utca 22. önkéntes árverésen eladja, amely árverésre a venni szándékozik azzal hivatnak meg, hogy az eladásra kerülő tárgyak összesen, vagy egyenkint is, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés ellenében fognak eladatni.

Hille nyersolaj- és szivógáz-motorok

Üzemköltség
óra- és lóerőn-
ként 1 1/2 liter.

Benzin-, világítógáz és villammotorok.

Benzin- és lokomobil oséplési nyersolaj- célokra

SUGÁRLAJOS

1-3

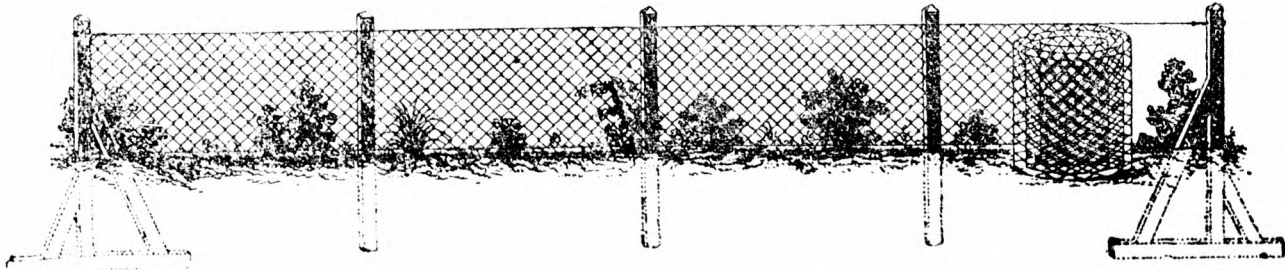
BUDAPEST, V., Lipót-körut 17. szám

OLCSÓ SODRONYKERITÉS!

Sodronygépfonatok vas- és horganyzott sodronyból,

a sodrony vastagsága és fonatúrbőség szerint négyszögméterenként

30 fillértől feljebb K. 1-20-ig.

WITZ FERENCZ,

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

sodrony-szövet-, fonat-, rács-, matracz- és szitaárú-gyár

UJVIDÉK Buzatér 15.

Képes árjegyzék és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve.

Szolid, gyors és pontos kiszolgálás!

4452. kig. 1909. szám.

Pályázati hirdetés.

Ujvidék szab. kir. város rendőrségénél hetöltendő több rendőri állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

A rendőri állás javadalmazása 720 korona évi fizetés, 60 korona lakbér és ruházat.

Követelmények:

1. Magyar állampolgárság.
2. 23 éven felüli és 40 éven aluli életkor.
3. Tökéletes egészség, ép és erős testalkat, megfelelő külső és ügyes magatartás.
4. Feddhetetlen előélet.
5. Tökéletes bírása a magyar nyelvnek szóban, írásban pedig olyképp, hogy a nyert utasításokat feljegyezni és szükség esetén kisebb jelentéseket megtenni képes legyen.

6. Legalább is 163 cm. magasság; ez alól kivételnek azok, kik külön képzettségük, nyelvismereteik és kiváló erős testalkatuk által kitűnnek.

Azok közül, kik a fenebbi kellékeknek megfelelnek, elsőbbséggel bírnak és pedig a következő sorrendben:

- a) olyan altisztek, kik az 1883 évi II. t.-c. alapján is igénynyel bírnak a közszolgálatban való alkalmazásra.
- b) olyanok, kik magasabb fokú értelmiséggel, különösen több nyelvismerettel bírnak.
- c) kik a város helyi viszonyaival ismerősek.
- d) kik a m. kir. csendőrségnél szolgáltak és onnét önként léptek ki.

A pályázati kérvények szabályszerűen felszerelve és pedig azok részéről, kik már szolgálatban állanak, szolgálati uton, 1909. évi április hó 30-ik napjáig délelőtt 12 órájáig Ujvidék sz. kir. város polgármesterénél nyújtandók be.

Ujvidék, sz. kir. város tanácsa 1909. évi március 4. napján.

Dr. Demetovits Vladimir,
polgármester.

Gyors- és gépirásban jártas

fiatal tisztviselő és gyakornok felvételnek:

LÉDERER JENŐ

bank- és bizományi-üzletében.

1-3 Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 52.

Miért vesz minden szegény és gazdag DIANA sósborszeszt?

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó
masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

elmúlnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA SÓSBORSZESZ.

Bedörzsölés útján a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugókonyságukat.

Akik sokat utaznak,

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA**-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a **DIANA**-sósborszesz ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségétől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemsen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvjaa a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipárlását, a gyakori mandula- és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat

Munkások,

kik testi erejük útján szerzik meg a mindennapi kényelmet, utólérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a **DIANA**-sósborszeszben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát- és derékfájást meggátolja, nehány előzetes bedörzsölés által.

Az egész országban mindenütt kapható.

Egyedüli készítő: Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni. Haaznált „DIANA sósborszesz“ üvegeket nem veszünk vissza.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utárvétel mellett

Egy üveg Diana sósborszesz 44 fillér.

Egy n. üveg Diana sósborszesz 1 kor. 10 fillér.

Egy legn. ü. Diana sósborszesz 2 kor. 20 fillér.

Hivatalnokok, díjnokok,

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találnak a **DIANA**-sósborszesznél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatásosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápoló szer,

a legkiválóbb a **DIANA**-sósborszesz, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbört simává, tisztává varázsolja. Sikerral alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbűz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugókonyságot, üdéséget kölcsönöz.

Fejfájásban

szennvedők állítása szerint a **DIANA**-sósborszesz biztosan hat és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA SÓSBORSZESZT

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel:

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a vérérdények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a széklet teljesen rendbe jön.

Mert a bányadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik. Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfűszethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

600 holdas

házi kezelésh

sal jutnyos

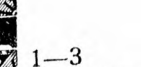
SCAFFER

való fiu mi

teljes ellát

1-3

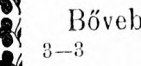

Tököl

számu s

Bőveh

3-3

VALÓ

az 1909.

Egy szolv

3.10 m. h

teljes fér

hoz (kabá

drág és r

elegendő

Egy szolv

szünetül

nél, a gyá

nyek. Szá

ték. Mint

legkisebb

Sieg

Az előnv

szöveztük

nél, a gyá

nyek. Szá

ték. Mint

legkisebb

Köhögés,

Réth

Vásálás

rozottan

Csak

Birtokeladás

800 holdas remek fekvésű **kitünő minőségű**, házi kezelésben lévő birtok Fundus Instruktus-sal **jutányos feltételekkel eladó.** 2-2
SCAFFER JAKAB Buzatér 19. Ujvidék.

Egy jó házból

való fiu mint **bádogos inas** fizetéssel vagy teljes ellátással azonnal felvétetik.
Greiner Ferenc,
 bádogos-mester
 Alkotmány-utca 3.
 1-3

ELADÓ HÁZ.

Tököly Imre (vármegye-utca) 22. számú szabad kézből eladó.

Bővebbet az ev. lelkésznél.
 3-3

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK az 1909. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak

1 szelvény 7 korona
1 szelvény 10 korona
1 szelvény 12 korona
1 szelvény 15 korona
1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért, színtűgy felöltőszövetet, turistalódent, selyem-kamgarnt stb. gyári árakon küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógár raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnév, a melyeket a magánvívó élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle penedefü cukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van.

1. doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Kitünő minőségű szerémi természetes bor saját szőlőbéli termés literje 52 fill. Valódi szilvórium és törköly literje 1 k. *Strangarov Mita*, a „vörös szívhez“ c. vendéglős házában, Ujvidéken kapható. 5-10

ACELGÖRREDŐNYT

I-a minőségűt ajánlunk kartellen kívül, azonkívül faredőnyöket (ablaknak, ajtónak) lécrendőnyöket (különböző színekben) ponyvaszerkezeteket stb.

E. S. Rosenthal's Erben
 Bécs, (Wien) XV.
 Rosinagasse 19.
 3-5

Grammophon-oooo
 ooooo kedvelőknek!
 Ezt a készüléket kell hallani!
 Viszandó ereje felülmúlhatlan!
 Az ember elámul!

Műve és hangdobozza versenyez a legmodernebb mechanika koronájáért. Előrendelt készülékek 20-400 kor. leggazdagabb választékban. Egyetlen teljes lemezkaktár az összes védjegyekkel, minden nyelven 2 k.-tól. Katalógus ingyen s bérmentve. GRAMMOPHON-BEVITELIHÁZ MOSER JÓZSEF, Wien, IX. Kinderspitalgasse 10-17.

Juta om! 6 lemez vétele esetén, bár részletekben rendelve, egy szabadon választott lemez i gyen.

3-12

Szép utcai lakás, esetleg üzlethelyiségnek is alkalmas, II. Rákóczi Ferenc-ut 41. sz. alatt kiadó.

Ön jól süt

törvényileg védett jelszó **Dr. Oetker** sütőporára. Tényleg ezren meg ezren vannak a nők, akik Dr. Oetker sütőporával á 12 f. jól sütnék és soha többé nem használják az ólesztővel vagy kovászszal való sütési módszert.

Határozottan **Dr. Oetker**-féle sütőport kérjünk, mert csak ez biztosítja a sütemények jó sikerültét.

Részletes utasítással együtt mindeütt kapható fűszerár-, drogueria és esemogé üzletekben. A korszakalkotó legújabb használati füzet díj- és bérmentesen megküldetik, ha levelezőlapon fordulunk.

Dr. Oetker A.-hoz, Baden-Wien.
 Törzsház Bielefeld.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

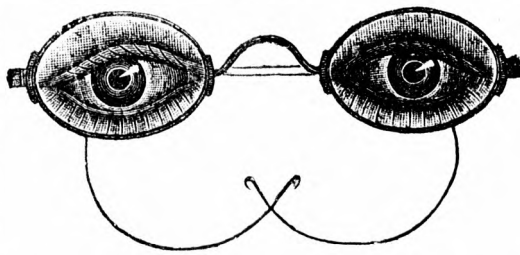
egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvényél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsöléséppen használva.**

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Lakodalmi és alkalmi ajándékok

legolcsóbb bevásárlási forrása

KRAUSZ SAMU

órás-, ékszerész- és látszerész-nél
 UJVIDÉK, Ferencz József (fő)-tér 3.
 az „Erzsébet“ szálloda mellett.

órák-, ókszerek arany és ezüst áru, ugyiszintén Argentor-ésüst és Chlnaezüst áruk a legszebb kivitelben és a legolcsóbb árak mellett.

Szemüvegek és orrcsüptetők és valódi Rathonowi kristály üveggel jótállás mellett.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 kor., Delaware ezre 100 kor.

Cim:

Szigyártó NAGY MIHÁLY

Felsőseged, Somogy megye.

11-16

Szerémi borozó

UJVIDÉKEN.

Kenyér-utca 23. szám.

a Központi Hitelintézettel szemben.

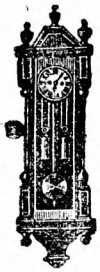
Ebben a borozóban kizárólag Schwarz József ur legkitünőbb saját termésű borai saját főzésű bortörkölye és szilviorumi Kamericán a Paraga hogyan fokvó 20 holdas szőlőjéből poharanként és zárt palackokban mérsékelt áron kerülnek kimerésre.

Megrendelések hordókban 50 litertől feljebb Schwarz Testvérek o. Irodájában Háltér 12. sz. alatt felvétetnek.

Az étkezőben lehet jó és olcsó ételket kapni. 12-52

Aki azt akarja,

hogyan olcsó árért pontos és jól járó órája legyen, az forduljon teljes bizalommal

FISCHER M. mű-óráshoz
II. Rákóczi Ferenc-utca 20.

Vidéki órák
részére előnyös árért
dolgozom.

Betűs gyűrű 1.80.

Távbeszélő 87.

MENRATH L. és FIA

Alapított 1845.

butorraktára Ujvidéken.

Üzleti házuk átalakítása, illetőleg újja építése miatt raktárunk február hó 15-től kezdődőleg az építkezés tartamára Ferenc József-tér (főtér) 3. sz. alatt a Wagner-féle házban, Erzsébet-szálloda mellett lesz.

6-12

Villanyvilágítás városunkban!

A „nagyérdemű közönség“ figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy villamvilágítási és erő átviteli berendezések, továbbá a meglévő gáz vagy petroleumvilágító testeknek villamvilágításra leendő átalakítását a legpontosabban és szakszerűen jutányos árban és kedvező fizetési feltételek mellett eszközölöm. — Költségvetés és tervekkel díjmentesen szívesen szolgállok.

A n. é. közönség érdekében áll, hogy mielőtt a berendezés kiadásáról határozná, tölem költségvetést kérjen, miáltal esetleg nagyobb összeget takaríthat meg.

Hosszu évi tapasztalataim és az eddig elkészített nagyobb munkáimra hivatkozva, továbbá cégem jó hírneve, elég biztosíték arra, hogy minden igénynek meg tudok felelni. Szükségesnek tartom a n. é. közönséggel tudatni, hogy a villamvilágítást bármely szakember elkészítheti és ha a berendezés a magyar mérnök és építész egyesülete érvényben lévő szabványainak megfelel, úgy a telep, illetve a villamos társaság semmiféle kifogást nem emelhet.

Általam teljesített berendezéseknél jótállok arról, hogy az áramhoz való bekapcsolásnak semmiféle akadályja nem lesz, továbbá hogy csak a jó működés után fogom számlámat betérjeszteni.

Céget a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlva és szíves pártfogását kérve teljes tisztelettel

LOKER VILMOS

Távbeszélő sz. 229.

Lát- és műszerész. s villamberendezési vállalata.
Kossuth Lajos (Fő-utca) 22.

WAGNER TESTVÉREK, UJVIDÉK.

Főtér, saját ház Pazar berendezés, látványosság. Telefon 105.

ALAPITTATOTT 1866-ban.

Fűszer, csemege-, sajt, saját termésű borok, valódi szerémi szilviorium kereskedés.

Bel- és külhoni borok.

Logfnomabb teák.

Önkrozzott gyümölcs.

Likörök
Zöldség
Gyümölcs és hal
Conservék
Vadak
Hízalt szárnyas
Finom felvágott és hus-
Neműek

Jamaika rum
Tea sütemény
Kugler Gerbeaud
Sütemények és bonbonok
Mézeskalács
Libamáj
Szárnyas és tengeri rák
Pástétomok.

Töltött francia
Dinnye
Magyar és francia pezsgők
Kassai s prágai sodar
Angol husos szalonna
Füstölt lazac
Óriás kelet-tengeri hering.

Ozsonnák és jourok részére hideg plattnik és halak diszes elkészítését elvállaljuk.

Telefon rendelések azonnal eszközöltetnek, vidéki megrendeléseket ingyen csomagolásban a beérkezési napon adunk postára.

Árlap ingyen és bérmentve

HERKULES MOTOR VÁLLALAT
BUDAPEST V. RÁKÓCI UTCA 30.

ELISMERT LEGHIRESEBB
CSÉPLŐKÉSZLETEK

TELVES JÓTÁLÁSSAL

ÜZEMBEN BÁRMIKOR MEGTEKINTHETŐK.

ELSŐRENDŰ SZIVOGÁZTELEPEK
ÜZEMKÖLTSÉG.
LŐERŐ GRANKINT
KB. 1x-2 FILLER
ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA.
ÁRJEGYZÉK INGYEN.

A péterváradai állomáson (Majorban) 300 db fatalieska jutányos árban eladó. Esetleg egy barak is.

Értekezhetni:

WOLLBERGER JÓZSEF lakásán
MANDEL EDÉVEL
II. Rákóczi Ferenc-ut 50.

Szőlőbirtokosok figyelmébe

ajánljuk nagy raktárunkat 5' és 6' jó minőségű száraz hasított tölgyfa karokban és 5' gömbölyű hegyezett lucfenyő karokban:

Ernst János és Roth
fakereskedők
Ujvidék.

9-12

LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTVÁNYISKOLA AZ ÁLLAMI FELÜGYELET MELLETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM

TELEP
NAGYŐSZ
TORONTÁL M.

TERJEDELMÉ 500 KAT. HOLD
KÉSZLET SOK MILLIÓ
ÁRJEGYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

A galamb-utca 9. szám a ház jutányosan eladó.

Schwarz testvérekéknél,
Háltér 12.

Ugyanott egy majdnem új sör- kimérő készülék 6-6
Bővebbet megtudhatni
olesón kapható.